

EXAMEN RUSSISCH op een school zonder Russisch (update juli 2021)

Het is voor een leerling die op een school zit die waar het vak Russisch niet wordt aangeboden zeker wel mogelijk om examen Russisch te doen. Dat kan wanneer men een schriftelijke samenwerkings-overeenkomst (https://wetten.overheid.nl/BWBR0002399/2020-09-01/#TiteldeelIII_AfdelingI_HoofdstukI_Paragraaf1_Artikel25a) afsluit met een school die over een licentie voor het vak Russisch beschikt en een docent Russisch in huis heeft. De school-met-Russisch kan een school-zonder-Russisch zo'n samenwerkingsovereenkomst toesturen.

Een leerling die examen Russisch wil doen kan zelf Russische les regelen en met behulp van een docent Russisch van een middelbare school die het vak Russisch aanbiedt het havo- of vwo-examen afleggen in het vak Russisch.

Docenten van de sectie Russisch Levende Talen bieden een op maat gemaakt programma om leerlingen op de schoolexamens en het centraal examen Russisch voor te bereiden.

Is het wettelijk toegestaan havo- of vwo-examen Russisch te doen als de eigen school geen Russisch aanbiedt?

Ja, hierover is informatie te vinden in [artikel 8 van het Eindexamenbesluit VO](#) en in de publicatie "Alles wat u altijd al wilde weten over het centraal examen Russisch" (College voor Examens 2012). Deze publicatie is te vinden op de website van de sectie Russisch van Levende Talen (<https://russisch.levendetalen.nl/wp-content/uploads/sites/16/2016/05/vakpublicatieRU.pdf>). In deze publicatie staat op blz. 8:

"Het vak Russisch wordt weliswaar niet op alle scholen aangeboden, maar een school kan altijd een regeling treffen met een andere school die het wél aanbiedt." (einde citaat)

Op pagina 9 van de CvE-publicatie staat:

"Met name heritage-leerlingen kunnen vanwege hun voorkennis profiteren van bovengenoemde mogelijkheden om Russisch als extra vak te kiezen en/of het vervroegd en/of op een hoger niveau af te ronden.
Keuze van Russisch zal voor hen bovendien interessant zijn om hun gemiddelde eindcijfer te verhogen." (einde citaat)

Ook het Examenloket van DUO voor vragen over wet- en regelgeving kan hierover informatie verstrekken. Postbus 30205, 2500 GE Den Haag, tel: 070-7575177.
e-mail: examenloket@duo.nl Ook bereikbaar via het contactformulier op www.examenloket.nl

Wel is het zo, dat Russisch als examenvak niet vaak voorkomt en dat er niet veel over bekend is bij scholen. De sectie Russisch van Levende Talen (russisch.levendetalen.nl) heeft als een van de doelstellingen de examenmogelijkheden bekender te maken. Russisch heeft als examenvak dezelfde moderne-vreemde-talen-status als Duits en Frans.

Voor een leerling zonder Russischtalige achtergrond kan Russisch te moeilijk zijn, vooral omdat we vaak te maken hebben met een zeer beperkt aantal contacturen.

Van tijd tot tijd horen leerlingen dat ze geen examen Russisch kunnen doen simpelweg omdat hun school geen Russisch aanbiedt. Dit klopt niet en heeft gewoonlijk te maken met het feit dat veel scholen nog nooit meegemaakt hebben dat een leerling van hen examen Russisch deed. Hieronder wordt uitgelegd hoe een leerling bij wie op school geen Russisch gegeven wordt toch examen Russisch kan doen en een cijfer voor Russisch op zijn middelbare schooldiploma kan krijgen.

Het gaat eigenlijk om drie dingen: willen (leerling, ouders en school), je niet laten blokkeren door het idee dat Russisch moeilijk is en de bereidwilligheid te betalen voor een vak buiten de deur.

De geldkwestie

Externe leerlingen Russisch betalen aan de school van de docent Russisch voor de examens en/of (indien van toepassing) voor lessen. De reden daarvoor is dat de school van de docent Russisch die docent alleen voor les aan eigen leerlingen betaalt en niet voor leerlingen van elders. Gewoonlijk kost een externe leerling 20 uur (intake + verslag, mails en telefoontjes, administratie, afname en correctie van de examens). Het is gebruikelijk dat de ouders van de leerling voor de lessen Russisch en de eindexamenbegeleiding betalen. Daarover worden zij tevoren geïnformeerd. De rekening gaat (gewoonlijk in januari) naar de partij die tevoren in het aanmeldformulier kenbaar heeft gemaakt de kosten te zullen dragen.

Wanneer de leerling ook wekelijks (of minder frequent) Russische les wil en zelf geen docent heeft, kan de sectie Russisch van Levende Talen de leerling in contact brengen met een docent Russisch. De kosten voor deze lessen worden vastgesteld in overleg met de docent.

NB Niet alle docenten Russisch van scholen waar Russisch gegeven wordt hebben zoveel tijd dat ze (Skype)les aan externe examenkandidaten kunnen geven. Zeker later in het schooljaar kan het zijn dat de kandidaat naar een andere docent Russisch verwezen wordt voor les en/of examenbegeleiding.

Het idee dat Russisch moeilijk is: voor de een wel, voor de ander niet. Russisch lijkt niet op Nederlands en is in principe geen simpele taal. Qua moeilijkheidsgraad is Russisch te vergelijken met Latijn met dien verschille dat Russisch geen dode taal is en dat er dus naast het centraal examen leesvaardigheid en het SE literatuur ook schoolexamens spreken, luisteren en schrijven zijn.

De heritage leerlingen bij wie thuis Russisch gesproken wordt vormen een speciale categorie. Russisch wordt op de Nederlandse middelbare scholen immers als vreemde taal gegeven, het is geen moedertaalonderwijs. De leerlingen die van huis uit Russischsprekend zijn en/of onderwijs in het Russisch genoten hebben in hun moederland (Rusland of een ander ex-sovjetland) of op een Russische weekendschool in Nederland, vinden havo/vwo Russisch gewoonlijk niet moeilijk. Hun oordeel over het havo/vwo CE Russisch varieert van "goed te doen" tot "makkie".

Kwestie van willen: de eigen school van de leerling kan de leerling toestemming geven examen Russisch te doen op een school met het vak Russisch. Daartoe wordt een aanmeldformulier ingevuld voor examenbegeleiding Russisch. Ook wordt dan een samenwerkingsovereenkomst gesloten tussen de betreffende scholen. De leerling van de school zonder Russisch legt de schoolexamens Russisch af op de school die het vak Russisch aanbiedt. De leerling van de school zonder Russisch maakt het centraal examen Russisch óf op de school die het vak Russisch aanbiedt óf op de eigen school (zie verder p.4 *Aanvraag en afname centraal examen Russisch*).

De docent Russisch van de school met Russisch geeft de behaalde resultaten door aan de school van de leerling. De school zonder Russisch verwerkt de behaalde resultaten in de cijferadministratie.

Als een leerling kenbaar maakt dat hij of zij het examen Russisch binnen één of twee jaar wil afleggen, wordt er een intake lezen, schrijven en spreken afgenomen, om te bepalen in hoeverre de leerling Russisch beheerst. De school, leerling en ouders van de leerling ontvangen een verslag van de intakes. Examenkandidaten die binnen één of twee jaar de examens Russisch willen afleggen en het Russisch daarvoor in voldoende mate beheersen, krijgen een PTA Russisch. De eigen school van de leerling stelt in dat geval een contactpersoon aan die de cijfers van de docent Russisch in ontvangst neemt en in de cijferadministratie invoert.

Kan een school een leerling het examen Russisch weigeren?

Ja. Er kunnen goede redenen bestaan om een leerling het examen Russisch te weigeren. Wat betreft de toestemming aan de leerling om examen Russisch te doen heeft de school het laatste woord. Een school kan een leerling verbieden examen Russisch te doen wanneer een school zelf geen docent Russisch in huis heeft (zie [artikel 8 van het Eindexamenbesluit VO](#)).

Een docent Russisch van buiten vertrouwen?

"Kan ik een docent Russisch van buiten vertrouwen, een docent die ik niet ken en die een leerling van onze school Russisch gaat geven?" Vertrouwen of niet vertrouwen... Dat kan iedereen het best maar zelf beslissen. En ja, er zijn ook nadelen: het kost de contactpersoon tijd.

Sommige scholen zijn bang een precedent te scheppen: “Dadelijk gaat iedereen met een anderstalige achtergrond examen in de eigen taal doen, daar hebben wij geen mankracht voor”. Meestal loopt het niet zo’n vaart, de meeste leerlingen kiezen niet vrijwillig voor een extra vak. Andere scholen vinden het positief om aandacht aan meertaligheid te besteden en waarderen de (extra) inspanning van de leerling. Voor nieuwkomers uit Russischtalige gebieden kan het vak Russisch soms het verschil tussen slagen of zakken betekenen.

Welke docenten Russisch kunnen lesgeven en het havo- of vwo-examen Russisch afnemen?

Russisch is een vak dat op zeer beperkte schaal in Nederland gegeven wordt. Er zijn (voor zover bekend bij de sectie Russisch van Levende Talen) in 2021-2022 drie Nederlandse middelbare scholen met een licentie voor Russisch en met een docent Russisch in dienst die examens afneemt:

het Praedinius Gymnasium in Groningen;
Lyceum Schravenlant in Schiedam (alleen examen aan leerlingen van de eigen school);
de School voor Jong Talent Den Haag (de middelbare school verbonden aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag).

De docenten Russisch van twee van deze scholen kunnen examen afnemen bij externe examenkandidaten Russisch. Ze kennen elkaar en werken met elkaar samen in de sectie Russisch van Levende Talen. Bij Russisch is er nooit een vaksectie met meerdere docenten op één middelbare school, bij Russisch is er één vaksectie verspreid door heel Nederland.

Voorbeelden van scholen zonder het vak Russisch die in het verleden een examenkandidaat Russisch hadden:

Alkmaar: Willem Blaeu College; Murellius Gymnasium;
Almere: Montessori Lyceum Flevoland; Het Baken Trinitas Gymnasium; Het Baken Park Lyceum;
Amersfoort: Farel College; Johan van Oldenbarnevelt Gymnasium; 't Atrium, 't Hooghe Landt; De Amersfoortse Berg;
Amsterdam: Berlage Lyceum; Gerrit van der Veen College; Barlaeus Gymnasium; Het 4^e gymnasium; Cygnus gymnasium; De Vinse School; Het Zuiderlicht College (een school voor vmbo, waar een leerling het havo-examen Russisch aflegde); St.Nicolaas Lyceum;
Apeldoorn: Christelijk Lyceum; De Heemgaard;
Arnhem: Olympus College; Thomas a Kempis College;
Barendrecht: Dalton Lyceum;
Bergen: Berger Scholengemeenschap;
Breda: Onze Lieve Vrouwelyceum;
Brielle: Maerlant;
Culemborg: Lek en Linge;
Delft: Christelijk Lyceum Delft;
Den Bosch: Ds. Pierson;
Den Haag: Gymnasium Sorghvliet; Dalton Den Haag; Johan de Wittscholengroep; Wateringse Veld College;
Dordrecht: Johan de Witt Gymnasium;
Drunen: d'Oultremont College;
Eindhoven: Augustinianum; Frits Filips Lyceum (ook toen het nog Lyceum Bisschop Bekkers heette), Lorentz Casimir Lyceum, Van Maerlantlyceum; Huygens Lyceum;
Emmen: Esdal College; Carmel College;
Ermelo: Christelijk College Groevenbeek;
Groningen: Praedinius Gymnasium; H.N. Werkman Stadslyceum; Wessel Gansfort College Kamerlingh Onnes College; Parcival College; Gomarus College
Haarlem: Coornhert Lyceum;
Haren: Zernike College Harens Lyceum; Maartens College
Heerde: CC de Noordgouw;

Heeswijk:	Gymnasium Bernrode;
Hellevoetsluis:	Helinium;
Hengelo:	Montessori College Twente
Hilversum:	A. Roland Holst College;
Hoofddorp:	Haarlemmermeer Lyceum; Kaj Munk;
Hoorn:	Atlas College (OSG West-Friesland);
Leeuwarden:	Piter Jelles Impulse; Stedelijk Gymnasium
Maastricht:	Porta Mosana; De Leeuwenborgh;
Nijmegen:	Kandinsky College; ROC Nijmegen (VAVO), Stedelijk Gymnasium; Mondial College;
Oegstgeest:	Rijnlands Lyceum;
Overveen:	Kennemer Lyceum;
Pijnacker:	Stanislas College;
Purmerend:	Da Vinci College;
Roermond:	Bisschoppelijk College Broekhin;
Rotterdam:	Emmauscollege; Wolfert Tweetalig;
Schijndel:	Elde College;
Tiel:	Lingecollege
Tilburg:	Theresia Lyceum; Willem II College;
Uithoorn:	Alkwin College;
Utrecht:	St.Gregorius College;
Valkenswaard:	Weredi;
Veldhoven:	Sondervick College;
Velsen-Zuid:	Gymnasium Felisenum;
Volendam:	Don Bosco College;
Voorburg:	Dalton College; St. Maartenscollege;
Warffum:	Het Hogeland College
Weesp:	Vechtstede College;
Zeist:	De Breul; Christelijk Lyceum Zeist;
Zoetermeer:	Oranje Nassau College.
Zwolle:	Meander College; Coleanum Gymnasium; Greijdanus College

Contactpersoon voor Russisch op de school van de leerling

De school van de examenkandidaat stelt een contactpersoon aan voor Russisch. Van deze contactpersoon wordt gevraagd dat hij/zij de leerling de gelegenheid biedt op de eigen school een intake lezen en schrijven te maken. De contactpersoon voor Russisch is ook de persoon die de cijfers van de examenkandidaat Russisch in ontvangst neemt en administreert.

Organisatie schoolexamens

De afname van de schoolexamens vindt indien mogelijk plaats op de eigen school van de examenkandidaat onder de gebruikelijke toetscondities. De contactpersoon van de externe kandidaat stuurt de schoolexamens ter correctie naar de docent Russisch en zorgt voor de verwerking van de behaalde resultaten in de cijferadministratie van de eigen school van de examenkandidaat.

Aanvraag en afname centraal examen

- De **eigen** school van de examenkandidaat meldt het schoolexamenresultaat Russisch in april bij DUO/BRON.
- De afname van het centraal examen Russisch vindt indien mogelijk plaats op de eigen school of in overleg op het Praedinius Gymnasium in Groningen.
- In het geval een kandidaat het centraal examen Russisch op de eigen school (waar geen Russisch is) aflegt, vraagt de examensecretaris van de eigen school het examen Russisch bij DUO/BRON aan.
- In het geval een kandidaat (niet zijnde een leerling het Praedinius Gymnasium Groningen) het centraal examen Russisch op het Praedinius Gymnasium Groningen aflegt, vraagt de examensecretaris van het Praedinius Gymnasium Groningen het centraal examen Russisch voor deze kandidaat bij DUO/BRON aan.

Correctie van het centraal examen en pooling

Vaak wordt het examen Russisch aan het einde van het eerste tijdvak van het CE afgenomen.

Indien een examenkandidaat het CE Russisch op de eigen school heeft afgelegd en de eigen school geen het vak Russisch niet aanbiedt, wordt het examenwerk voor de eerste correctie met de aangetekende examenpost naar de school gestuurd die het vak Russisch aanbiedt en daarvoor een licentie heeft.

De examensecretaris van de school van de externe kandidaat wordt verzocht tevens een scan van het antwoordblad Russisch vooruit te sturen naar de 1e corrector. Dit is handig omdat de pooling bij externe examenkandidaten over meer schijven gaat en Russisch meestal op de laatste dag van tijdvak 1 wordt afgenomen. Het kan dan krap worden het originele examenwerk tijdig terug te hebben op de school van de externe kandidaat.

De docent Russisch voert de eerste correctie uit en zorgt voor de invoer van de resultaten van het CE in WOLF. Het gemaakte werk gaat daarna met de examenpost naar de tweede corrector. Vervolgens komt het werk weer terug bij de eerste corrector die de laatste handtekening zet. Daarna gaat het werk met de examenpost naar de school van de examenkandidaat.

Bij de indeling van de pooling wordt er rekening mee gehouden dat een school zonder eigen docent Russisch geen tweede correctie Russisch kan uitvoeren. De docenten Russisch sturen DUO/BRON jaarlijks een lijst van scholen waarvoor ze als eerste en tweede corrector optreden. Dit om te voorkomen dat een docent Russisch tegelijk als eerste en tweede corrector van één examenwerk wordt ingedeeld.

Moet de leerling van elders zich inschrijven op de school van de docent Russisch?

Nee, de leerling blijft formeel leerling van de eigen school en schrijft zich niet in op de school van de docent Russisch. Er wordt alleen gebruik gemaakt van de diensten van een docent Russisch van buiten de eigen school.

Is het examen Russisch te doen voor een (wat zwakkere) leerling? - intakes

Voor een leerling die van huis uit al Russisch spreekt vormt het gewoonlijk geen probleem om havo- of vwo-examen Russisch te doen. De leerlingen hebben van huis uit al een grote woordenschat mee gekregen, die ruim voldoende is om examen mee te doen. Om zeker te weten dat het examen Russisch haalbaar is, doet de leerling aan het begin van het examentraject 3 intakes: spreken (telefonisch), schrijven, lezen. De leerling legt de intakes schrijven en lezen op de eigen school af. De docent Russisch schrijft een verslag van de intakes, adviseert wat de leerling kan doen om te slagen voor de examens Russisch. Soms wordt geadviseerd de examens over twee schooljaren uit te smeren. Soms wordt het examen Russisch ontraden.

Hoe staat de inspectie tegenover examen Russisch buiten de deur?

De wet biedt de mogelijkheid deze constructie te gebruiken (zie het al eerder genoemde [artikel 8 van het Eindexamenbesluit VO](#)). Wie zeker wil zijn dat hij niets illegaals doet kan

- de inspectie bellen tel. 088-669 60 60 (Loket Onderwijsinspectie), 088- 669 60 00 (algemene receptie);
- een samenwerkingsovereenkomst (https://wetten.overheid.nl/BWBR0019143/2020-08-01/#Hoofdstuk2_Artikel2) met de school van de docent Russisch sluiten (geen kosten aan verbonden) om de taakverdeling schriftelijk vast te leggen.

De eindexamenbegeleiding Russisch bestaat uit:

- een intake leesvaardigheid en schrijfvaardigheid Russisch onder toezicht op de eigen school; een telefonische intake spreekvaardigheid; als uit de intakes blijkt dat examen doen binnen 1 of 2 jaar haalbaar is, krijgt de leerling een PTA Russisch;
- indien gewenst wordt een docent gezocht die Russische lessen via Skype kan geven;
- syllabi en oefenexamens;
- 4 schoolexamens, nl. het SE schrijfvaardigheid, het SE gespreksvaardigheid, het SE kijk-luistervaardigheid, het SE Russische literatuur (bestaat uit 2 onderdelen: handelingsdeel literatuurdoosier + schriftelijk SE over het literatuurdoosier en de literatuurgeschiedenis);
- CE havo of vwo Russisch;
- het onderhouden van contact met de school van de leerling (afspraken i.v.m. de intake, SE-cijfers doorgeven, administratie rondom CE).

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met mw Bron, docent Russisch aan het Praedinius Gymnasium in Groningen (j.bron.praedinius@o2g2.nl).